

Het HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL,
5de KAMER,

Nr.: 4121

na beraad, wijst volgend arrest :

Rep.nr.: 2013/1567

A.R. Nr. 2012/AR/3112

IN ZAKE VAN :

De heer
handelsingenieur, wonende te _____

appellant,

✓ vertegenwoordigd
advocaat te

TEGEN :

De GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUN-
DIGE INSPECTEUR van de afdeling
Ruimtelijke Ordening, Huisvesting,
Monumenten en Landschappen voor de
provincie Vlaams-Brabant, met burelen
gevestigd te 3000 LEUVEN, Diestsepoort 6 bus
93, Dirk Boutsgebouw;

geïntimeerde,

vertegenwoordigd door Mr. _____ advocaat loco
✓ Mr. _____ advocaat te

***

1. Gezien de procedurestukken, en meer in het bijzonder het vonnis
gewezen op tegenspraak door beslagrechter bij de rechtbank van
eerste aanleg te Leuven op 13 november 2012 waarvan geen akte van
betekening wordt voorgelegd en waartegen een tijdig en regelmatig
hoger beroep is ingesteld door _____ bij verzoekschrift
neergelegd ter griffie van het hof op 6 december 2012.

5de Kamer
Eindarrest

19 DEC. 2013

DE PROCEDURE IN EERSTE AANLEG.

2. Bij dagvaarding betekend op 4 mei 2012 heeft
verzet aangetekend tegen een bevel tot betaling betekend
op 4 november 2011 met betrekking tot een bedrag van € 51.129,20
waarvan € 50.150,00 ten titel van dwangsommen voor de periode van
10 februari 2009 tot 9 november 2011.

Zijn verzet strekte ertoe te horen zeggen voor recht dat hij dit bedrag
niet verschuldigd is en het bevel tot betaling onrechtmatig te horen
verklaren, met de veroordeling van de STEDENBOUWKUNDIGE
INSPECTEUR VAN DE AFDELING RUIMTELIJKE ORDENING,
HUISVESTING, MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN VOOR DE
PROVINCIE VLAAMS-BRABANT (hierna aangeduid als: de
STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR) tot de gerechtskosten.

3. Het voormeld vonnis van 13 november 2012 heeft dit verzet
ontvankelijk maar ongegrond verklaard en
veroordeeld tot de gerechtskosten.

DE PROCEDURE IN HOGER BEROEP.

4. Het hoger beroep van
oorspronkelijke vordering onvankelijk en gegrond te horen verklaren
met de veroordeling van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR
tot de gerechtskosten.

In ondergeschikte orde vraagt
dat het hof, voor
zover het zou oordelen dat het nuttig is ter plaatse na te gaan of en in
hoever de herstelveroordeling is uitgevoerd, een plaatsbezoek zou
bevelen.

5. De STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR concludeert tot de
ongegrondheid van het hoger beroep en vraagt te horen zeggen voor
recht dat het litigieuze bevel tot betalen geldig is en dat
veroordeeld wordt tot de gerechtskosten.

DE RELEVANTE FEITEN.

6. Op 23 oktober 2003 heeft de STEDENBOUWKUNDIGE
INSPECTEUR bij de Procureur des Konings te Leuven een
herstelvordering ingeleid met betrekking tot bepaalde werken
uitgevoerd in opdracht van
op een perceel
gelegen te
in een natuurgebied.
Met deze werken waren op het perceel een houten constructie met
uitbreiding opgericht, een houten brug gebouwd en wegverhardingen
aangelegd.

De vordering van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR strekte tot het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand en de staking van het strijdige gebruik, in concreto de afbraak van de volledige houten constructie met de uitbreiding, met inbegrip van eventuele funderingen en bevoeringen, de afbraak van de houten brug, de verwijdering van de steenslagverharding en de opruiming van alle gesloopt materiaal, en dit op straffe van een dwangsom van € 100,00 per dag.

De STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR motiveerde zijn vordering als volgt:

"De inbreuk is gestueerd in een natuurgebied, dit is een prioritair gebied. Deze gebieden zijn bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijk milieu. In dergelijke gebieden zijn enkel jagers- en vissershutten toegelaten, voor zover deze niet kunnen worden gebruikt als woonverblijf, al ware het maar tijdelijk. Met jagershutten zijn bedoeld constructies met een kleine oppervlakte dusdanig opgevat dat ze niet voor bewoning, zelfs tijdelijk, kunnen worden gebruikt.

In casu is er hier sprake van een constructie met een oppervlakte van 60 m², met een schouw (zie de foto's gevoegd bij het proces-verbaal van 15/10/2003) en met een toegangsweg en een parking. Er is bijgevolg geen sprake van een loutere jagershut, maar veeleer van een constructie met een eerder-recreatief gebruik.

Deze bouwinbreuken in een waardevol natuurgebied leggen een hypotheek op de plaatselijke en potentiële vegetatie van het eiken-haagbeukenbostype.

De uitgevoerde werken zijn planologisch-stedenbouwkundig onaanvaardbaar.

Een regularisatieaanvraag voor de houten constructie werd geweigerd bij ministerieel besluit van 16 september 2003."

7. Bij vonnis van 20 december 2005 heeft de correctionele rechtbank te Leuven onder meer:

- aan bevolen de gevolgen van de inbreuken te doen verdwijnen door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, binnen een termijn van twee jaar nadat het vonnis kracht van gewijsde heeft gekregen, en dit door de volledige afbraak van de houten berging en de houten brug, met inbegrip van eventuele funderingen en bevoeringen, door het volledig verwijderen van de steenslagverhardingen, en door het verwijderen van alle afbraakmateriaal van het betreffende perceel,

- gezegd voor recht dat bij niet of onvolledige uitvoering van de bevolen herstelmaatregel binnen de toegestane hersteltermijn, een dwangsom zal verbeuren van € 50,00 per dag, met dien verstande dat er naast de toegestane hersteltermijn geen bijkomende respijttermijn wordt toegestaan, zodat de opgelegde dwangsom in voorkomend geval zal worden verbeurd onmiddellijk na het verstrijken van de toegestane hersteltermijn mits betekening van het vonnis overeenkomstig artikel 1385bis Ger.W.

Dit vonnis is op 23 maart 2006 aan
is in kracht van gewijsde gegaan.

betekend en

8. Naar aanleiding van een bevel tot betaling van 19 februari 2008 heeft de raadsman van op 18 maart 2008 aan de **STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR** officieel meegedeeld dat alle constructies werden verwijderd conform de termen van het vonnis van 20 december 2005.

Uit een brief van 22 april 2008 van de **STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR** aan zijn afdelingshoofd blijkt dat bij een plaatsbezoek op 4 april 2008 is vastgesteld dat de berging (uitbreiding) en de brug werden verwijderd maar dat de oorspronkelijke chalet en de verhardingen nog aanwezig zijn. Hiervan is op 21 april 2008 een proces-verbaal van vaststelling opgesteld dat niet aan of diens raadsman is meegedeeld.

9. Bij vonnis van 23 december 2008 heeft de beslagrechter bij de rechtbank van eerste aanleg te Leuven geoordeeld dat de dwangsom niet kon verbeuren voor het verstrijken van de periode van twee jaar vanaf 23 maart 2006 zodat de dwangsommen vermeld in het bevel tot betalen van 19 februari 2008 niet verbeurd waren.

Dit vonnis, betekend op 7 mei 2009, is in kracht van gewijsde getreden.

10. Nadien zijn er bevelen tot betaling betekend op 4 augustus 2009, 2 februari 2010, 22 juli 2010, 15 december 2010, 27 mei 2011 en 4 november 2011. In dit laatste bevel vorderde de **STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR** de betaling van dwangsommen verbeurd tussen 10 februari 2009 tot 9 november 2011 en hiertegen heeft verzet aangetekend.

11. Op 23 februari 2012 heeft de raadsman van aan de **STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR** laten weten dat er nooit op zijn brief van 18 maart 2008 geantwoord werd en dat er evenmin een proces-verbaal meegedeeld werd waaruit zou blijken dat het uitgevoerde herstel zou zijn gecontroleerd, en dat hij daarom

voorbehoud maakt voor de dwangsom waarvoor sindsdien om de zes maanden bevelen tot betaling werden betekend.

Op 29 februari 2012 heeft de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR geantwoord dat naar aanleiding van een plaatsbezoek op 27 februari vastgesteld werd dat de verhardingen nog aanwezig zijn en dat er een proces-verbaal van niet-uitvoering werd opgesteld dat aan wordt bezorgd.

Dit proces-verbaal dateert van 28 februari 2012 en er wordt in vastgesteld dat de steenslagverhardingen nog aanwezig zijn. Aan dit proces-verbaal zijn twee foto's gehecht.

Naar aanleiding van een reactie van 13 maart 2012 van de raadsman van is er op 23 maart 2012 een verbeterd proces-verbaal van niet-uitvoering opgesteld omdat de foto's gevoegd aan het vorige proces-verbaal slechts deels dienende foto's waren en omdat gebleken was dat een deel van de verhardingen, met name de verharding dienend als parking, wel was verwijderd (brief van 23 maart 2012 van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR gericht aan de raadsman van

BEOORDELING.

12. Artikel 6.1.45 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (deze Codex vervangt het Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening) bepaalt:

"De overtreder brengt de stedenbouwkundige inspecteur en het college van burgemeester en schepenen onmiddellijk, bij aangetekende brief of bij afgifte tegen ontvangstbewijs, op de hoogte indien hij de opgelegde herstelmaatregel vrijwillig heeft uitgevoerd. Daarop wordt door de stedenbouwkundige inspecteur onmiddellijk en na controle ter plaatse een proces-verbaal van vaststelling opgemaakt. De stedenbouwkundige inspecteur zendt een afschrift van het proces-verbaal van vaststelling aan de gemeente en de overtreder. Behoudens bewijs van het tegendeel, geldt enkel het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van het herstel en van de datum van het herstel."

13. Behoudens bewijs van het tegendeel, geldt enkel het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van het herstel en van de datum van herstel (artikel 148 van het Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, thans artikel 6.1.45 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening).

Hier is dergelijk proces-verbaal niet opgesteld waaruit blijkt dat volgens de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR, de opgelegde herstelmaatregelen niet of niet volledig zijn uitgevoerd.

Integendeel legt de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR het proces-verbaal van 23 maart 2012 neer waarmee hij aantoont dat de veroordeling onder verbeurte van een dwangsom nog niet volledig uitgevoerd is. Het plan en de foto's gevoegd aan dit proces-verbaal zijn voldoende duidelijk.

De omstandigheid dat dit proces-verbaal van 23 maart 2012 een verbeterd proces-verbaal is, ontnemt zijn bewijswaarde niet voor zover het de vaststellingen betreft die in het verbeterd proces-verbaal niet werden herroepen.

De vier foto's die neerlegt en die dateren van 25 oktober 2008, gelden niet als bewijs van volledige uitvoering want er blijkt niet op afdoende wijze uit dat de steenslagverharding overal waar nodig, voldoende verwijderd is. De foto's zijn te onduidelijk en te onvolledig om dit aan te tonen.

toont ook niet aan dat er alleen nog enkele "verdwaalde" stenen te vinden zijn.

Er is dus geen enkel tegenbewijs dat de veroordeling onder verbeurte van een dwangsom in de litigieuze periode van 10 februari 2009 tot 9 november 2011, correct zou uitgevoerd zijn.

Een afstapping ter plaatse is niet aangewezen omdat tussen 23 maart 2012 (datum van het verbeterd proces-verbaal) en heden de toestand zoals vastgesteld door de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR kan gewijzigd zijn.

Hieruit volgt dat de verbeurte van de opgelegde dwangsom in de periode van 10 februari 2009 tot 9 november 2011, zoals vermeld in het litigieuze bevel tot betaling, afdoende aangetoond is.

14. verwijt aan de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR hem na de brief van 18 maart 2008 van zijn raadsman niet op de hoogte te hebben gesteld van de vaststellingen van niet-uitvoering, meer bepaald van de vaststelling dat de steenslag niet was weggenomen.

Uit de bepalingen van artikel 152, eerste en derde lid, van het Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening volgt niet dat het proces-verbaal van vaststelling, opgesteld na controle, ook verplicht is ingeval van niet-uitvoering of van onvolledige uitvoering (Cass. 28/01/2010, rolnr. www.cass.be).

(Artikel 152, eerste en derde lid, van het Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening: thans artikel 6.1.45 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.)

Als er zelfs geen proces-verbaal van vaststelling moet opgesteld worden in geval van niet-uitvoering of van onvolledige uitvoering, is er uiteraard geen verplichting om bij niet-uitvoering of onvolledige uitvoering een proces-verbaal van vaststelling hierover aan de overtreder mee te delen.

15. meent echter dat aangezien de toepasselijke wettelijke bepalingen geen termijn voorschrijven waarbinnen een proces-verbaal van uitvoering moet worden overgemaakt, de overtreder er redelijkerwijze moet kunnen van uitgaan dat de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR van mening is dat het herstel volledig is uitgevoerd totdat hij een proces-verbaal van uitvoering of niet-uitvoering ontvangt, want anders is de overtreder volledig overgeleverd aan de willekeur van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR die kan beslissen of het herstel is uitgevoerd of niet zonder hiervoor verantwoording te moeten afleggen en zonder toetsing door de rechter.

Volgens vereisen het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur dat de herstellende overheid die het niet eens is met de wijze waarop de overtreder het herstel heeft uitgevoerd, hem daarvan spoedig op de hoogte stelt en in detail laat weten welke verdere acties er van hem worden verwacht. Vermits dat hier niet gebeurd is, vermits hij noch zijn raadsman in kennis gesteld werden van het proces-verbaal van vaststelling van 21 april 2008, kan de dwangsom naar zijn oordeel niet verbeurd worden.

De veroordeling onder verbeurte van een dwangsom uitgesproken bij vonnis van 20 december 2005 door de correctionele rechtbank te Leuven, is duidelijk. betwist dit trouwens niet.

wist bijgevolg welke werken hij moest uitvoeren, en binnen welke termijn, om de verbeurte van de dwangsom te vermijden.

Om zich terecht op het vertrouwensbeginsel te kunnen beroepen, moet men zich zelf in een wettige toestand bevinden. Het vertrouwensbeginsel kan immers niet met zich meebrengen dat de burger het recht verkrijgt op het behoud, voor de toekomst, van een onwettige toestand (I. OPDEBEECK, Algemene beginselen van behoorlijk bestuur blz 167 nr. 22).

Aangezien wist welke maatregelen hij moest treffen, moet hij in 2008 ook geweten hebben dat hij het herstel nog niet volledig uitgevoerd had, met name door niet alle steenslagverharding te verwijderen. Hij kan zich hier dan ook niet op de beginselen van behoorlijk bestuur beroepen.

Bovendien wijst het hof er ten overvloede op:

- dat, zoals vastgesteld, de veroordeling onder verbeurte van een dwangsom uitgesproken bij vonnis van 20 december 2005 door de correctionele rechtbank te Leuven duidelijk is,
- dat de partij die de betaling van een dwangsom vordert, hiervoor tot uitvoeringsmaatregelen kan overgaan zonder op het moment van die maatregelen enig bewijs te moeten leveren dat aan de voorwaarden voor de verbeurte van de dwangsom voldaan is, dat dit bewijs moet niet worden geleverd bij de aanvang van de invordering van verbeurde dwangsommen, maar slechts naderhand in het kader van een executiegeschil voor de beslagrechter uitgelokt door de veroordeelde (zie: K. WAGNER, Dwangsom (APR, 2003), nr. 44, blz. 45 en nr. 99, blz. 98.),
- dat het feit dat uit de bepalingen van artikel 152, eerste en derde lid, van het Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (thans artikel 6.1.45 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) niet volgt dat het proces-verbaal van vaststelling, opgesteld na controle, ook verplicht is ingeval van niet-uitvoering of van onvolledige uitvoering, bijgevolg voor geen meer nadelige gevolgen heeft dan de instelling van de dwangsom heeft buiten het kader van dit decreet (thans de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening).

beroept zich dus ten onrechte op een schending van de beginselen van behoorlijk bestuur op grond van de vaststelling dat de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR hem noch zijn raadsman in kennis gesteld heeft van het proces-verbaal van vaststelling van onvolledige uitvoering opgesteld op 21 april 2008.

16. Hieruit volgt dat het hoger beroep van ongegrond is.

17. wordt bijgevolg veroordeeld tot de gerechtskosten.

Er is geen reden hem nog te veroordelen tot de kosten van eerste aanleg vermits de beslagrechter hem hiertoe veroordeeld heeft.

18. De hierboven eventueel niet besproken argumenten en middelen van de partijen zijn ofwel niet dienend voor de beoordeling van de zaak ofwel impliciet beantwoord.

OM DEZE REDENEN,

HET HOF,

Rechtdoende op tegenspraak ;

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken;

Verklaart het hoger beroep van ontvankelijk
doch ongegrond.

Veroordeelt tot de kosten van het geding in
hoger beroep, voor de **STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR VAN DE AFDELING RUIMTELIJKE ORDENING, HUISVESTING, MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN VOOR DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT** vereffend op € 1.320,00 ten titel van rechtspiegingsvergoeding.

Aldus gevonnist en uitgesproken in openbare burgerlijke terechtzitting van de 5de kamer van het Hof van Beroep te Brussel op **13 DEC. 2013**

waar aanwezig waren:

Raadsheer dd. Voorzitter,
Raadsheer,
Raadsheer,
Griffier.